

I. Poprawność pełnienia posługi

Obejmuje ona zarówno poprawność samych czynności ministrantów kadzidła (sposób niesienia, podawania do zasypania, przekazywania celebransowi, okadzania), jak i ogólnego sposobu zachowania się. Turyferariusza i nawikulariusza (niosącego łądkę) obowiązuje także powolne chodzenie, właściwa postawa. Jednak oni, częściej może niż inni ministranci, wbiegają do kościoła lub wybiegają z niego.

1. Rozpalanie ognia

Pierwszym zadaniem ministranta kadzidła jest rozpalenie ognia. Czyni to w miejscu do tego przeznaczonym, przygotowując wcześniej potrzebne przedmioty: zapalki,

węgielki, świecę. Węgielki rozpala najpierw nad płomieniem świecy, następnie rozżarza je mocniej przez dmuchanie i wreszcie uzyskuje pełne rozżarzenie przez ruch obrotowy kociołka. Wszystkie te czynności wykonuje odpowiednio wcześniej, aby węgielki były właściwie rozpalone. Oto sposób przygotowania:

- wyjęcie kociołka z kadzielnicy,
- ułożenie węgielków w kociołku,
- rozpalenie węgielków nad płomieniem świecy,
- rozżarzenie węgielków przez ruch obrotowy kociołka,
- włożenie kociołka z węgielkami do kadzielnicy.

2. Trzymanie kadzidła

Sposób trzymania kadzielnicy w czasie procesji, podczas zasypania kadzidła, a także podczas okadzenia w dużym stopniu przyczynia się do pewnej powagi w pełnieniu posługi oraz czytelności znaku. Nie chodzi przecież o to, aby kadzidło „w ogóle było”, lecz żeby w całym bogactwie ukazał się „znak kadzenia”.

Turyferariusz trzyma kadzielnicę zawsze lewą ręką, przy czym witek kadzielnicy ujmuje dwoma lub trzema palcami, natomiast witek łańcuszka nakłada na kciuk. Dzięki temu może jedną ręką regulować wysokość pokrywy kadzielnicy, podnosząc lub opuszczając łańcuszek kciukiem.

Nawikulariusz trzyma łądkę także w lewej ręce, a prawą w odpowiedniej chwili podnosi lub opuszcza wieczko.

3. Niesienie kadzidła w procesji

Jeżeli ministranci kadzidła idą razem w procesji, wtedy turyferariusz idzie po prawej stronie, a nawikulariusz po lewej. We wszystkich procesjach bez Najświętszego Sakramentu idą na czele procesji, przed krzyżem. Okadza on wówczas niesiony krzyż, więc kadzielnica powinna być z nim na jednej linii.

W czasie procesji oraz wtedy, gdy stoją, turyferariusz trzyma kadzielnicę, tak jak i nawikulariusz

łódkę, w lewej ręce, a prawą trzyma złożoną na piersi. Jeżeli ministranci kadzidła przychodzą do ołtarza i odchodzą od niego poza procesją, to najpierw idzie nawikulariusz, a za nim turyferariusz.

Turyferariusz uważa, żeby kołysząc kadzielnicą, nie kołysał się równocześnie sam, lecz zachowywał przy tym spokojną postawę.

4. Zasypanie

Przy zasypaniu kadzidła turyferariusz trzyma kadzielnicę lewą ręką za pierścień, przy czym kciukiem lewej ręki podciąga tak wysoko jak potrafi oczko łańcuszka. Prawą ręką ujmuje łańcuszki tuż nad pokrywą i podnosi kadzielnicę tak, aby kapłan mógł swobodnie nasypać kadzidło. Przybliża przy tym kadzielnicę do łódki, uważając, żeby łańcuszki nie przeszkadzały przy zasypywaniu. Podnosząc kadzielnicę do zasypania nigdy nie chwytają za jej podstawę. Jest to nieestetyczne i grozi poparzeniem. Po zasypaniu kadzidła opuszcza kadzielnicę i opuszcza pokrywę.

Nawikulariusz stoi zawsze po lewej stronie turyferariusza. Łódkę trzyma lewą ręką, prawą zaś otwiera wieczko. Łyzeczka powinna być wysunięta, by celebrans mógł ją łatwo chwycić.

5. Podawanie kadzielnicy

Jeżeli przy ołtarzu posługuje diakon, wówczas turyferariusz podaje mu kadzielnicę lewą ręką do jego prawej, prawą zaś podtrzymuje łańcuszki krótko, tuż nad pokrywą. Jeżeli natomiast ma wręczać kadzielnicę bezpośrednio kapłanowi, podaje mu prawą ręką pierścień do jego lewej ręki, lewą z kolei podaje łańcuszki podtrzymywane ponad nakrywką do prawej ręki. Odbierając kadzielnicę od celebransa prawą ręką odbiera górną jej część (obie nitki), lewą ręką zaś chwytają łańcuszki nad pokrywą, następnie opuszcza dolną część kadzielnicy, a górną przekłada do lewej ręki.

6. Okadzanie

Podczas okadzenia lewa ręka pozostaje bez ruchu na wysokości piersi, prawa natomiast chwytają łańcuszek nieco nad pokrywą. W tej pozycji wykonuje odpowiednie ruchy kadzidłem w stronę osoby lub rzeczy, które okadza. Czyni to lekko i swobodnie. Dwoma pociągnięciami kadzidła okadza się relikwie i obrazy świętych wystawione do publicznej czci, w każdym innym wypadku wykonuje się trzy pociągnięcia kadzidła (CE 92).

Okadzanie osób i rzeczy

Okadzanie może być stosowane w bardzo różnych sytuacjach. Zawsze jednak wobec rzeczywistości, która ma bezpośrednio związek z Bogiem. Okadzamy osoby dlatego, że są one świątynią Boga i okadzamy rzeczy, jeśli zostały one szczególnie Bogu poświęcone lub pobłogosławione, aby w nich była składana ofiara Bogu, i zanoszone do Niego modlitwy.

7. Troska o kadzielnicę i kadzidło

Zadaniem ministrantów kadzidła jest nie tylko służyć w czasie Mszy św. i nabożeństw. Oni mają dbać także o sprawność i czystość kadzielnicy, o węgielki, a także o samo kadzidło, które ma być spalane w ogniu. Miejsce, gdzie znajduje się kadzielnica i gdzie „robi się ogień” nie powinno być całe zalane woskiem, zabrudzone, pełne porzrzuconych węgielków, połamanych zapalek i pudełek po zapalkach. Czystość i porządek obowiązują także w tym miejscu kościoła.

Szczególną troską ministranta kadzidła powinno być pozostawienie porządku po zakończeniu posługi. Węgielki należy wyjąć z kociołka. Zapalki, świecę i inne przedmioty pozostawić na swoim

miejscu. Jest to więc funkcja, która wymaga wcześniejszego przygotowania oraz pracy po skończeniu nabożeństwa.

8. Uwagi dodatkowe

1. Należy uważać, aby pełnienie funkcji ministranta kadzidła nie utrudniało lub nawet uniemożliwiało osobistego uczestnictwa ministranta w liturgii. Jeżeli turyferariusz i nawikulariusz wychodzą z kościoła do zakrystii, to myślą i sercem pozostają przy ołtarzu. W zakrystii nie rozmawiają ani nie zajmują się innymi sprawami. Może zaistnieć konieczność ponownego uczestnictwa w Mszy św. (jeżeli jest to Msza św. obowiązująca).
2. Posługa ministranta kadzidła należy do najbardziej „ruchliwych” funkcji liturgicznych. Trzeba wiele razy przemierzać długą drogę na oczach ludu. Ministrant pełniący tę posługę musi więc pamiętać, aby każdy jego gest i krok był wykonany z odpowiednią powagą i pięknie. Nie można dopuszczać do sytuacji, w której ministranci kadzidła wbiegają przed ołtarz i wybiegają do zakrystii, jakby byli na boisku sportowym.
3. Ministranci wykonują niekiedy bardzo szybkie ruchy kadzidłem w celu podtrzymania ognia. Należy uważać, aby nie miało to charakteru zabawowego lub wprost śmiesznego, niezgodnego z duchem liturgii i właściwym rozumieniem „znaku kadzidła”. Wszelkie „młynki” i „wiraże” są dopuszczalne tylko poza liturgią.

II. Turyferariusz w czasie mszy świętej

Kadzidło jest potrzebne w czasie Mszy św. najczęściej czterokrotnie. Ministrant kadzidła przygotowuje je co najmniej 10-15 min. wcześniej. Jego zadania w czasie Mszy św. są następujące:

1. Przed mszą świętą T pyta celebransa, w których momentach będzie używane kadzidło.
2. Przed wyruszeniem procesji wejścia T i N podchodzą do celebransa w celu nasypania kadzidła. W procesji idą na czele, przed krzyżem. W trakcie procesji T nieustannie okadza niesiony krzyż.
3. Po dojściu do ołtarza czynią głęboki ukłon, po ucałowaniu ołtarza przez celebransa podchodzą do niego w celu nasypania kadzidła. T oddaje kadzielnicę celebransowi (lub, jeśli jest, diakonowi). Po okadzeniu T odbiera kadzielnicę, obaj odnoszą sprzęt do zakrystii i wracają na swoje miejsca.
4. Ewangelią, na początku śpiewu „Alleluja”, T i N podchodzą do celebransa w celu nasypania kadzidła. Następnie stają w procesji z ministrantami światła, idą za nimi do ambony i stają obok niej. Po „Słowa Ewangelii według N.” T podaje proklamującemu Ewangelię kadzidło. Po przeczytaniu Ewangelii odnoszą trybularz i łódkę do zakrystii i zajmują swoje miejsca w prezbiterium.
5. Przed obrzędem lavabo podchodzą do celebransa w celu nasypania kadzidła. Po okadzeniu ołtarza T okadza celebransa (3 rzuty; okadzenie poprzedza i kończy skłon głowy), koncelebransów, jeżeli są, i lud (3 rzuty; okadzenie poprzedza i kończy skłon głowy). Potem zajmują miejsca w prezbiterium. Jeżeli jest diakon, on okadza kapłana i ewentualnie koncelebransów.
6. Przed Epiklezą (modlitwa kapłana przed Przeistoczeniem z rękami wyciągniętymi nad darami), nigdy w czasie jej trwania, N nasypuje kadzidło, klęcząc. W dni powszednie T i N klękają już w czasie śpiewu *Sanctus*. Jeżeli tajemnica dnia jest wspominana w Modlitwie Eucharystycznej, mogą to zrobić później. Potem T i N klękają przed ołtarzem, i okadzają Święte Postacie, gdy celebrans ukazuje je ludowi (3 rzuty). Na wyjście do zakrystii nie przynosi się kadzielnicy.

III. Turyferariusz w innych obrzędach

Poza Mszą św. ministrant kadziła pełni swoją posługę najczęściej w czasie nabożeństwa eucharystycznego, liturgii godzin i procesji.

Wystawienie Najświętszego Sakramentu

Turyferariusz idzie w procesji jako pierwszy. Stoi po prawej stronie, kołysząc lekko kadzielnicą. Po wystawieniu Najświętszego Sakramentu turyferariusz podchodzi do kapłana. Następuje zasypanie. Po zasypaniu kadziła podaje lewą ręką kadzielnicę kapłanowi. Po okadzeniu Najświętszego Sakramentu, odbiera kadzielnicę od kapłana i udaje się do zakrystii.

Na słowa pieśni eucharystycznej przychodzi z zakrystii, uklęka na dwa kolana przed Najświętszym Sakramentem. Kapłan podchodzi i zasypuje węgielki. Turyferariusz postępuje podobnie jak na początku nabożeństwa. Po oracji następuje błogosławieństwo Najświętszego Sakramentu, w tym czasie turyferariusz przechodzi na środek tak, żeby móc przed kapłanem okadzać Najświętszy Sakrament (3 rzuty).

Turyferariusz w czasie Jutrzni i Nieszporów

Turyferariusz przychodzi, gdy się śpiewa hymn *Benedictus* w czasie Jutrzni lub *Magnificat* w czasie Nieszporów i podchodzi do kapłana, który zasypuje kadziło (postępowanie turyferariusza jak w czasie nabożeństwa eucharystycznego). Kapłan okadza ołtarz, turyferariusz w tym czasie stoi z boku ołtarza, po okadzeniu odbiera kadzielnicę. Może on okadzić celebrującego kapłana oraz lud zgromadzony na nabożeństwie. Po okadzeniu udaje się do zakrystii.

Turyferariusz w procesji uroczystej

W czasie procesji może uczestniczyć jeden lub dwóch turyferariuszów. Przed rozpoczęciem procesji następuje zasypanie kadziła. W procesji, jeżeli idą we dwóch, kołyszą kadzielnicą bezpośrednio przed baldachimem w pół obróconej postawie, ukosem w stronę Najświętszego Sakramentu. Po błogosławieństwie na końcu procesji udają się do zakrystii.

Turyferariusz w czasie pożegnania zmarłego w kościele

Po Mszy św. idzie razem z kapłanem do trumny. Po śpiewie „Przybądźcie z nieba” podchodzi do kapłana, który zasypuje kadziło, po czym okadza trumnę zmarłego. Turyferariusz stoi na boku, mając złożone ręce. Po odebraniu kadzielnicy turyferariusz wraca do zakrystii.

Źródło:

<http://www.pascha.org.pl/cpl/turyferariusz.php>

http://www.pascha.org.pl/cpl/msza_tur.php

http://www.pascha.org.pl/cpl/inne_tur.php